

II. ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης ▼

Π Διαγραμματική παρουσίαση

α. Ορισμός και παράγοντες

- Οι **σταυροφορίες**, που οργανώθηκαν στη Δύση τον 11ο αι. με πρωτοβουλία των παπών, είχαν ως στόχο την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων και του Παγάλιου Τάφου.

Παράγοντες που επηρέασαν τη διαμόρφωσή τους ▼

- Η φημολογία για τις ωμότητες Αράβων και Τούρκων εναντίον των προσκυνητών.
- Τα οικονομικά προβλήματα της Δύσης.
- Το κάλεσμα του Αλέξιου Α΄ στους ηγεμόνες της Δύσης για βοήθεια.

β. Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες

Πρώτη σταυροφορία (1096-1099) ▼

- Κηρύχθηκε από τον πάπα Ουρβανό Β΄ στην Κλερμόν της Γαλλίας.
- Είχε κυρίως **θρησκευτικό χαρακτήρα**. Τα οικονομικά προβλήματα (υπερπληθυσμός και έλλειψη γης) έπαιξαν κάποιο ρόλο.
- Στην αρχή προηγήθηκαν οι ανοργάνωτες λαϊκές μάζες που εξολοθρεύτηκαν από τους Τούρκους. Ακολούθησαν οι φεουδάρχες που νίκησαν τους Τούρκους.
- Οι σταυροφόροι ανέκτησαν εδάφη της Μικράς Ασίας που τα παραχώρησαν στο Βυζάντιο.
- Οι φεουδάρχες ίδρυσαν αυτοτελή κρατίδια στη Συρία και την Παλαιστίνη.

Δεύτερη και τρίτη σταυροφορία (12ος αι.) ▼

- Δεν είχαν επιτυχία.
- Το Βυζάντιο κατά την τρίτη σταυροφορία έχασε την Κύπρο, που την κατέλαβαν οι Δυτικοί (1192). Στον έλεγχό τους παρέμεινε για τέσσερις αιώνες.

γ. Η τέταρτη σταυροφορία

- Μετά την πρώτη σταυροφορία υποχώρησαν τα θρησκευτικά κίνητρα και κυριάρχησαν τα **υλικά κίνητρα**.
- Οι σταυροφόροι, που αρχικά είχαν στόχο την Αίγυπτο και τη Συρία, κατέλαβαν τελικά την Κωνσταντινούπολη.

Περίοδος της κρίσης του Βυζαντίου (1025-1453)

- Η εκτροπή της σταυροφορίας οφείλεται στις ενέργειες του δόγη της Βενετίας Ερρίκου Δάνδολου που αξιοποίησε πρόσκληση του Αλέξιου Αγγέλου· αυτός αποσκοπούσε στην επάνοδο του πατέρα του Ισαάκιου Αγγέλου στο θρόνο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.
- Οι σταυροφόροι αρχικά παρέδωσαν την πόλη στον Ισαάκιο Αγγελο, αλλά όταν αυτός δεν εξόφλησε το χρέος του, την κατέλαβαν πραγματοποιώντας πρωτοφανείς σφαγές και λεηλασίες (1204).
- Ύστερα από συμφωνία Βενετών και σταυροφόρων, υπήρξε διανομή των εδαφών της Αυτοκρατορίας.
- Τη θέση της Αυτοκρατορίας κατέλαβε πλέον ένας σημαντικός αριθμός λατινικών και ελληνικών κρατιδίων.